

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมาเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพใน 9 ประเด็น ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง และด้าน การจัดการภาคราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

ในส่วนของการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาได้จากข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดและข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอ ทั้ง 32 อำเภอ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) คือจุดแข็ง และจุดอ่อน และ ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) คือโอกาส และอุปสรรค ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 จุดแข็ง

1) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ ที่มีชื่อเสียงด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าไหมส่งออกและหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ของชุมชนหลายชนิดที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ หมี่โคราช ดินด่านเกวียน และเครื่องจักสาน ต่างๆ เป็นต้น

2) พื้นที่ 32 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา มีกลุ่มอาชีพอยู่ในชุมชนที่องค์กรภาครัฐ ภาค ธุรกิจเอกชน และภาคีต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมสินค้าชุมชนและยกระดับมาตรฐาน สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีกลุ่มอาชีพที่อยู่ในระดับชุมชน ตำบล และอำเภอ มีความเข้มแข็งจำนวนมาก และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความหลากหลายรูปแบบมากขึ้น

3) จังหวัดนครราชสีมา มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ที่กระจาย อยู่ในสถาบันการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาจำนวนมาก

4) มีกลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อการออมเงิน และการบริหารจัดการเงินให้เป็น กองทุนหมุนเวียนทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และยกระดับขึ้นมาเป็นเครือข่ายระดับอำเภออยู่ในพื้นที่ 32 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา

5) จังหวัดนครราชสีมา มีเมืองที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ ได้แก่ อำเภอ ปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอบัวใหญ่ และอำเภอด่านขุนทด

3.1.2 จุดอ่อน

- 1) การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานล่างยังทำได้จำกัดเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ระดับอำเภอ ยังขาดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการบริหารจัดการทุน
- 2) แรงงานจำนวนมากขาดทักษะและไม่มีควมรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง มีความอดทนน้อย
- 3) ช่องว่างรายได้ระหว่างคนจนและคนรวยของจังหวัดนครราชสีมาที่มีมากขึ้น แม้รายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัดนครราชสีมาจะสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ตาม แต่ยังมีจำนวนคนจนที่อยู่ในเขตเมืองและชนบทอีกจำนวนมากที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์รายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี

3.1.3 โอกาส

- 1) โครงการความร่วมมือและการพัฒนาต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดช่องทางในการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การขนส่ง และการพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างประเทศมากขึ้น
- 2) การส่งแรงงานไปทำงานยังต่างประเทศ และร่วมลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ในกลุ่มอินโดจีน และกลุ่มอาเซียนในการผลิตสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า ด้วยการใช้สิทธิพิเศษในด้านภาษีและศุลกากร
- 3) นโยบายแรงงานขั้นต่ำ ที่จะช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้มากขึ้น
- 4) กระแสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาหันมาพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และสามารถนำไปสู่การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้
- 5) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ประเทศไทย

3.1.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

- 1) การขยายตัวของแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดนครราชสีมา ทำให้เกิดการย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวทั้งในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งผลจากการเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวจะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ ทั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการมากขึ้น อีกทั้งยังอาจทำให้พื้นที่เผชิญกับปัญหาโรคระบาด และอาชญากรรมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
- 2) ข้อจำกัดทางกฎหมายของภาครัฐที่ยังไม่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น การคิดอัตราภาษีแอลกอฮอล์ในอัตราภาษีสุรา

3) การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non tariff barrier) จากต่างประเทศ เช่น มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าสำคัญประเภทสินค้าเกษตรแปรรูป

4) บริษัทขนาดใหญ่ยังมีแนวโน้มเข้ามาครอบครองและผูกขาดกลไกการกระจายอาหารมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ตัวอย่างเช่น การขยายตัวของกิจการธุรกิจค้าปลีก (Hyper market) ร้านอาหารที่ห้องดัง ๆ (Food Store) ร้านสะดวกซื้อ (Convenience store) ที่เข้ามาแทนที่ตลาดสด ตลาดนัด แผงเนื้อสัตว์ และร้านขายของชำขนาดเล็กอย่างรวดเร็ว ในกรณีประเทศไทยนั้นกิจการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) เหล่านี้มีมูลค่าทางตลาดสูงถึง 5.45 แสนล้านบาท ในขณะที่ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (traditional trade) ที่มีมูลค่าทางตลาดลดลงเหลือเพียง 2.2 แสนล้านบาทเท่านั้นเมื่อปี 2550¹

5) นโยบายการขึ้นอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำของรัฐบาล ซึ่งหากขาดการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของแรงงานในอัตราที่เท่าเทียมกันจะทำให้เกิดภาวะสินค้าแพงและไร้คุณภาพ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อ การจ้างแรงงานภาคเกษตรด้วย

6) การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจเสรีอาเซียนจะมีการแข่งขันด้านแรงงานขาดทักษะ (Unskilled) ราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้านในขณะที่ประเทศไทยเสียเปรียบจากการมีแรงงานขาดทักษะในอัตราค่าจ้างที่สูงกว่า

3.2 ด้านสังคม

3.2.1 จุดแข็ง

1) ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 พบว่าจังหวัดนครราชสีมา มีสถาบันการศึกษาที่ครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีศักยภาพ และความพร้อมสำหรับการผลิตแรงงานที่มีฝีมือคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่องทุกปี

2) จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นคนโคราช คือ ภาษาโคราช และมีหมอลำเพลงโคราชกระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ เช่น อำเภอเมือง อำเภอโชคชัย อำเภอสีดา อำเภอดง รวมทั้งมีแหล่งประวัติศาสตร์กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงอารยธรรม และเชิงวัฒนธรรมได้

3) จังหวัดนครราชสีมา มีศูนย์รวมจิตใจของชาวโคราช คือ ท่านท้าวสุรนารี (ย่าโม) และหลวงพ่อคูณ ปริสุทโธ (วัดบ้านไร่) ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ปฏิบัติตาม

¹ ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ อ้างใน ฐานเศรษฐกิจ, 27--30 ธ.ค. 2552

- 4) คะแนนเฉลี่ยความแข็งแกร่งในด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชนของจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งคุณภาพชีวิตครอบครัวและชุมชน และสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ
- 5) จังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง เนื่องจากสถิติอาชญากรรมและสถิติยาเสพติดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึง 3 เท่า
- 6) วิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาในระดับชุมชนท้องถิ่นยังเป็นสังคมที่อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติอยู่ในหลายพื้นที่
- 7) ประชาชนในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการพัฒนาอาชีพของตนเองจำนวนมาก รวมทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาเป็นกองทุนหมุนเวียนของชุมชนจำนวนมาก
- 8) จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก และกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้งระดับตำบล และอำเภอหลายแห่ง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา
- 9) มีกลุ่มเยาวชนที่ทำงานเป็นเครือข่ายและทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในพื้นที่ เช่น เครือข่ายเยาวชนปลอดเหล้า ในพื้นที่ อำเภอพิมาย อำเภอโนนไทย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอสีคิ้ว เครือข่ายเยาวชนที่ทำกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนด้วยกัน เช่น กลุ่มตะขบป่า ในอำเภอเมือง กลุ่มยุวมัคคุเทศก์ กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ กลุ่มพลังหัวใจเด็กเพื่อเด็ก กลุ่มต้นกล้าพลเมืองไทย ที่อยู่ในอำเภอพิมาย กลุ่มเยาวชนอนุรักษ์ป่า ในอำเภอวังน้ำเขียว อำเภอเทพารักษ์ กลุ่มเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ในอำเภอด่านขุนทด อำเภอสีคิ้ว และอำเภอโนนไทย
- 10) ชุมชนท้องถิ่นมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
- 11) ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาในพื้นที่
- 12) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือต่อการจัดการศึกษามากขึ้น และประชาชนต้องการเห็นเด็กและเยาวชนมีการพัฒนาไปในอนาคต
- 13) กลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลาย ในท้องถิ่น ก่อให้เกิดอาชีพ และมีรายได้มีผลต่อการบริหารจัดการศึกษา
- 14) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งนักการเมืองที่มีส่วนในการทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 15) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตื่นตัวในการพัฒนาตัวเองมากขึ้น ทั้งในแง่ของทางวิชาการ ทักษะการเรียนการสอน และอื่น ๆ

16) การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาที่มีเงินงบประมาณเป็นของเขตการศึกษา และของโรงเรียนที่มีความชัดเจน ทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการทำงานพัฒนาการศึกษาสำหรับเยาวชนของจังหวัดนครราชสีมา

3.2.2 จุดอ่อน

- 1) ประชาชนบางส่วนขาดระเบียบวินัยทางสังคม เช่น วินัยจราจร วินัยการใช้พื้นที่สาธารณะ และอื่น ๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมตามมา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
- 2) จังหวัดนครราชสีมา แม้ว่าเป็นเส้นทางผ่านสู่ภาคอีสาน แต่ระยะทางยาวมาก ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุตามมาได้ง่าย อันนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สิน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากสถิติคดีอุบัติเหตุคดีจราจร ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งพบว่าจังหวัดนครราชสีมา มีสถิติด้านคดีอุบัติเหตุคดีจราจร คิดอันดับ 1 ใน 10 ของทุกปี
- 3) การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับต่ำ และมีความเสี่ยงต่อภัยคอมพิวเตอร์สูงทั้งที่อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมภายนอก
- 4) แม้จะมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพหลายแห่งและประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ แต่ยังคงขาดกระบวนการต่อยอดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดปัญหาแรงงานขาดทักษะมากกว่าแรงงานที่เชี่ยวชาญและมีทักษะ
- 5) ไม่มีผู้สืบทอดทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของท้องถิ่น เพราะว่าเป็นปัจจุบันทุกพื้นที่ทั้ง 32 อำเภอพบว่ากลุ่มผู้รู้เรื่องศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ รวมทั้งยังไม่มีคนรุ่นใหม่สนใจเรียนรู้เรื่องดังกล่าว อาจมีผลทำให้สูญเสียเรื่องราวที่ดี ที่มีคุณค่าของสังคมไปในไม่ช้า
- 6) ความเป็นสถาบันครอบครัว ความผูกพันกันในระบบเครือญาติ การเกื้อกูลกันเริ่มลดน้อยลง คนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากจนกลายเป็นมนุษย์เครื่องจักร
- 7) สถานบริการทางด้านสุขภาพยังไม่เพียงพอ ในบางอำเภอยังไม่มีสถานบริการด้านสุขภาพในระดับอำเภอ เช่น อำเภอเทพารักษ์ อำเภอบัวลาย ที่ไม่มีโรงพยาบาลระดับอำเภอ ทำให้ไม่มีบุคลากรทางการแพทย์ประจำในพื้นที่ และทำให้บุคลากรไม่เพียงพอต่อการดูแลด้านสุขภาพของประชาชน
- 8) จากข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอทั้ง 32 อำเภอพบว่าประชาชน โดยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพึ่งตนเองทางด้านสุขภาพได้ และเน้นการพึ่งการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลเป็นหลัก
- 9) ในหลายพื้นที่ทั้งที่ชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของจังหวัดนครราชสีมายังมีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เช่น ครอบครัวยุติธรรมทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวยุติธรรมแตกแยก และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

ทุกปี เนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องมีการออกไปทำงานนอกบ้าน การหาเงินมากกว่าการรักษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

10) เด็กและเยาวชนในจังหวัดนครราชสีมาทั้งในพื้นที่ชนบทและพื้นที่เมือง มีพฤติกรรมเลียนแบบวัฒนธรรมอื่นมากขึ้น และให้ความสนใจต่อคุณค่า วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อท้องถิ่นลดน้อยลง

11) ปัญหาสุขภาพจิตที่มีมากขึ้นและขยายตัวมากขึ้นทั้งในเขตเมืองและชนบท ในบางอำเภอพบว่ามึนเคียดสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นทุกปี เช่น พื้นที่อำเภอบัวใหญ่ อำเภอคง และอำเภอยางชุมน้อย

12) จากข้อมูลประชากรและการคาดคะเนแนวโน้มของประชากรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าในอนาคตจังหวัดนครราชสีมา จะเป็นสังคมผู้สูงอายุ และประชากรในวัยแรงงานมีจำนวนน้อยลง

13) จากข้อมูลพื้นฐาน 32 อำเภอพบว่าในทุกพื้นที่ที่มีปริมาณผู้รู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีจำนวนลดลงทุกปี และมีผู้สืบทอดความรู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมจำนวนน้อย

14) ภาคประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น : การจัดการศึกษาที่ผ่านมายังอยู่ในกรอบที่กำหนดโดยหน่วยงานรับผิดชอบในส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ แม้จะมีความพยายามสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เหตุเพราะการขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ทั้งในเชิงการจัดการและทรัพยากร ขาดการลงทุนพัฒนาเนื้อหาชุดความรู้ท้องถิ่นที่มาจากฐานของชุมชนท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านที่จะตอบโจทย์การพัฒนาท้องถิ่นได้ทั้งในมิติของศักดิ์ศรีทางวัฒนธรรมที่เท่าเทียม

15) การไม่ใช่สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้คุ้มค่า ทำให้เด็กและเยาวชนตลอดจนแรงงานรุ่นใหม่ที่เกิดโตมาพร้อมกับโลกของอินเทอร์เน็ตและมีมือถือใช้เวลาไปกับสื่อสมัยใหม่เหล่านี้ถึงวันละ 6-7 ชั่วโมง แต่ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อความบันเทิงและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

16) จังหวัดนครราชสีมายังขาดกระบวนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของเขตการศึกษา จากบุคลากรภายในและภายนอกเขตการศึกษาส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ

17) นักเรียนในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

18) สถานศึกษาขาดการนำผลการประเมินไปปรับปรุงใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง

19) กระบวนการจัดการเรียนการสอนยังใช้รูปแบบเดิมไม่เน้นการพัฒนาเด็กให้เรียนรู้ในการจัดการปัญหาของตนเอง

20) การวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาขาดการยึดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความหลากหลาย ไม่กระชับ

- 21) ผู้เรียนขาดความสามารถด้านการอ่าน การคิด วิเคราะห์ และการเขียน
- 22) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- 23) ความสามารถของสถาบันการศึกษาในการระดมทุนเพื่อการศึกษายังมีน้อย

3.2.3 โอกาส

- 1) นักวิจัย เห็นว่ามีโอกาสในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของอินโดจีน โดยเฉพาะ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบของอารยธรรมขอมโบราณ โดยมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวดังกล่าว
- 2) นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่มีมาต่อเนื่อง และนโยบายเด็กหนึ่งคนต่อหนึ่งเครื่องแท็บเล็ต (1 child 1 tablet) ถ้าหากมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ควบคู่กัน จะช่วยสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับสังคมได้
- 3) นโยบายการเพิ่มเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ราคาถูก และมีความพร้อมครอบคลุมทั่วถึง
- 4) กระแสการรักษาพยาบาลหรือการดูแลสุขภาพทางเลือกที่มีมากขึ้น เป็นโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถด้านการดูแลสุขภาพโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้นำมาใช้มากขึ้น
- 5) การเปิดประชาคมอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เด็กและเยาวชนในจังหวัดนครราชสีมา มีโอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น
- 6) ระบบการสื่อสารที่มีความทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย ทำให้เป็นโอกาสในการนำเสนอเรื่องราวของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และความเชื่อท้องถิ่นของชาวโคราชสู่โลกกว้างมากขึ้น
- 7) รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ และประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวมากขึ้น และมีการเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ของตนเองมากขึ้น
- 8) รัฐบาลมีนโยบายหลักประกันสุขภาพให้กับประชาชน ทำให้คนจน คนด้อยโอกาสในจังหวัดนครราชสีมา เข้าถึงการบริการทางด้านสาธารณสุขมากขึ้น
- 9) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนหน่วยงานทางการศึกษาและผู้เรียนได้เต็มที่ และมีผลทำให้ครูและบุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น
- 10) การกระจายอำนาจส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และตรงกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

3.2.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

- 1) นักวิจัย เห็นว่ากระแสของวัฒนธรรมและเทคโนโลยีของโลกที่เข้ามากระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่กลายเป็นสังคมบริโภคนิยม ทำให้เกิดการสูญเสียทางวัฒนธรรมและประเพณีอันเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าของจังหวัดนครราชสีมา
- 2) สื่อวิทยุ โทรทัศน์ มีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิธีคิดของประชาชนในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เช่น พฤติกรรมเลียนแบบของวัยรุ่น พฤติกรรมการบริโภคนิยม เป็นต้น
- 3) สังคมและชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา มีการขยายตัวอย่างกว้างขวาง ผู้คนหันไปสนใจเรื่องเศรษฐกิจมากขึ้น เกิดการแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจ และทำลายความสัมพันธ์ของผู้คนในท้องถิ่นทุกระดับ
- 4) โรคภัยที่อุบัติใหม่มีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม ยากต่อการควบคุมและกำจัด
- 5) มีโรคใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งโรคที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับมนุษย์ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น
- 6) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและค่านิยมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชน ครู และคนในชุมชน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาด้านอื่น ๆ
- 7) การเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้สถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็งเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาด้านอื่น ๆ
- 8) การเมืองการปกครองที่มีการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองทำให้ขาดความสามัคคี และกระบวนการกระจายอำนาจทางการศึกษาก็ยังไม่เป็นจริง
- 9) พระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2553 มีข้อจำกัดทำให้การปฏิบัติการของข้าราชการครูไม่มีความคล่องตัว
- 10) กระบวนการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณทางการศึกษามีขั้นตอนมากและมีความล่าช้า และกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างซื้อครุภัณฑ์ต่าง ๆ มีการผูกขาดได้ของไม่ดี ราคาแพง
- 11) งบประมาณในการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียนไม่เพียงพอ รวมทั้งวัสดุครุภัณฑ์สื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ และชำรุดขาดการซ่อมบำรุงรักษา

3.3 ด้านเกษตรกรรม

3.3.1 จุดแข็ง

- 1) จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และสามารถทำการเกษตรกรรมหลายสาขา ทำให้มีวัตถุดิบในการผลิต โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยง

สัตว์ อ้อยโรงงาน และหม่อนไหม รวมทั้งการปศุสัตว์ที่สำคัญหลายชนิด เช่น การเลี้ยงโคนม โคเนื้อ คุณภาพดี

2) จังหวัดนครราชสีมาเป็นฐานการผลิตพืชเศรษฐกิจ พืชอาหาร และพืชพลังงานที่สำคัญของประเทศโดยเฉพาะข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ที่เป็นพืชเพื่อการบริโภคและสามารถแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าทางด้านเกษตรกรรม

3) มีศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน เป็นแหล่งเมล็ดพันธุ์คุณภาพที่ดีเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ช่วยแบ่งเบาภาระปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรและทำให้เกิดกลุ่มเกษตรกรร่วมกันพัฒนาพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

4) จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีจำนวนเกษตรกรมากกว่าสามในสี่ของประชากรทั้งจังหวัด และมีพื้นที่ทำการเกษตรที่กว้างครอบคลุมมากถึง 8,931,032 ของจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 69.73 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดนครราชสีมา

5) เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาโดยส่วนใหญ่ยังมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และยังมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก

3.3.2 จุดอ่อน

1) ผลผลิตของภาคเกษตรกรรมมีผลิตภาพ (Productivity) ต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของประเทศ แสดงถึงการขาดคุณภาพของการพัฒนาการผลิตภาคการเกษตร รวมทั้งเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมายังใช้วิธีการผลิตแบบเดิมอยู่ และเกษตรกรไม่มีทักษะ ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

2) คนรุ่นใหม่ขาดความตระหนักในความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม และหันเหไปประกอบอาชีพกลุ่มการให้บริการ (Service sector) ทำให้มีจำนวนแรงงานภาคเกษตรกรรมลดลงอย่างต่อเนื่อง และส่งผลทำให้ไม่มีผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกรรม

3) การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมของเกษตรกรในทุกพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมายังไม่เป็นไปตามความเหมาะสมของพื้นที่

4) ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง การพัฒนาพื้นที่ชลประทานอยู่ในลักษณะการจัดการปริมาณน้ำในฤดูฝนเท่านั้น ส่วนฤดูแล้งไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ นอกจากนี้ขนาดของแหล่งน้ำในชุมชนไม่เพียงพอต่อภาคการผลิต

3.3.3 โอกาส

1) ความนิยมเกษตรอินทรีย์ที่มีผู้บริโภคซื้อผลผลิตทางด้านเกษตรอินทรีย์มากขึ้นและส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ เปลี่ยนวิธีการเกษตรจากเกษตรเคมีสู่เกษตรปลอดภัย ซึ่งช่วยลดสารเคมี ลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่เกษตรกร และช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

2) นโยบายการณรงค์เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสีเขียวที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) การเกิดวิกฤติอาหารของโลก เป็นโอกาสของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมาที่จะพัฒนาและยกระดับความสามารถในการผลิตอาหารให้ได้คุณภาพและปริมาณมากขึ้น

4) นโยบายการประกันรายได้ของเกษตรกร และนโยบายรับจำนำข้าว เป็นโอกาสให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

5) มีโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มผลผลิตทางด้านการเกษตรจำนวนมาก เช่น งานวิจัยการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ข้าว อ้อย และข้าวโพด ที่เป็นโอกาสให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้และพัฒนาคุณภาพรวมทั้งสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรได้ในปริมาณพื้นที่เท่าเดิม

6) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้มีความพยายามที่จะกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนขึ้นใหม่อีกครั้ง โดยวางเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 5.0 ต่อปี รวมทั้งยกระดับให้ครอบครัวเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559

7) กระแสการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและการผลิตที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร และเกษตรทฤษฎีใหม่ จะเป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมที่เตรียมความพร้อมของประเทศในการเผชิญหน้ากับวิกฤติอาหารและพลังงาน การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

8) รัฐสนับสนุนการยกระดับผลผลิตสู่มาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หรือ Good Agriculture Practices (GAP) ทำให้สามารถส่งผลผลิตจำหน่ายได้ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำในราคาสูงได้

9) การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จะก่อให้เกิดการไหลเวียนของแรงงาน เงินทุน และปัจจัยการผลิตระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน นำมาซึ่งบริบทการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการค้าและการลงทุน โดยการย้ายฐานการผลิต หรือเอาวัตถุดิบจากแหล่งที่มีต้นทุนถูกกว่า

10) นโยบายของรัฐบาลที่จะมีการสร้างทางรถไฟรางคู่และรถไฟความเร็วสูงเพื่อประหยัดต้นทุนทางโลจิสติกส์ รวมทั้งนโยบายการขยายตลาดสู่ทั่วภูมิภาคอาเซียน

3.3.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

1) ประสบปัญหาภัยธรรมชาติบ่อยครั้งทั้งฤดูแล้งและน้ำท่วม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการผลิตสินค้าภาคเกษตรกรรม

2) ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวนสูง ทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุนและได้กำไรน้อย

3) ปัจจัยต้นทุนการผลิตมีราคาสูงมากขึ้น โดยที่เกษตรกรไม่ได้เป็นผู้ควบคุมและกำหนดราคาของปัจจัยการผลิต

4) การเปิดการค้าเสรี และการเปิดอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เกิดการแข่งขันกันทางด้าน การผลิตผลผลิตทางการเกษตรมากขึ้น ในขณะที่เกษตรกรยังไม่มีการพัฒนาศักยภาพไปสู่การ แข่งขัน และส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเกษตรกรในจังหวัด นครราชสีมา ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

5) ปัจจุบันนี้ในเขตจังหวัดนครราชสีมาเริ่มมีผลผลิตทางการเกษตรของประเทศเพื่อนบ้าน ที่เป็นสินค้าประเภทเดียวกันเข้ามาวางจำหน่ายในพื้นที่ระดับอำเภอและระดับจังหวัดแล้ว ซึ่งจะส่งผล กระทบต่อการจำหน่ายสินค้าเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา

6) จากข้อมูลพื้นฐาน 32 อำเภอพบว่าเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่สามารถกำหนดราคาต้นทุน การผลิต และราคาจำหน่ายสินค้าเกษตรได้ด้วยตนเอง ทำให้มีภาวะเสี่ยงต่อการขาดทุน หรือได้กำไรน้อยที่ ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

7) ปัญหาโรคระบาดของพืชที่มีจำนวนมากขึ้น เช่น เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด หนอนกอเจาะ ต้นข้าว ที่มีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี และส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่

8) บริษัทยักษ์ใหญ่ทางการเกษตร และบริษัทข้ามชาติสามารถผูกขาดเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด และพืชไร่หลายชนิดได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดภายในระยะเวลาไม่ถึงสองทศวรรษ โดยหน่วยงานของรัฐซึ่ง เคยมีบทบาทในการผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อจัดจำหน่ายให้กับเกษตรกรได้เปลี่ยนมาทำหน้าที่ในการสนับสนุน กิจการของบริษัทผลิตเมล็ดพันธุ์พืชดังกล่าวแทน ดังนั้นการครอบครองพันธุกรรมพืชของธุรกิจขนาดใหญ่ ทำให้บริษัทยักษ์ใหญ่สามารถควบคุมกระบวนการผลิตทางการเกษตรไว้เกือบทั้งหมด ทำให้เกษตรกรขาด ทางเลือกในการผลิต และการตลาด ค่อย ๆ เปลี่ยนสถานะมาเป็นแรงงานรับจ้างในผืนดินของบรรพบุรุษ

9) การรวมศูนย์การกระจายอาหาร โดยธุรกิจค้าปลีกดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึง อาหารและความมั่นคงทางอาหารของคนไทย พบว่าสินค้าเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในมือบริษัทข้ามชาติขนาด ใหญ่ที่เป็นสินค้าประเภทอาหารสูงถึงร้อยละ 75 และกิจการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ผูกขาดอยู่ในมือของบริษัท ข้ามชาติ²

10) บริษัทยักษ์ใหญ่ทางการเกษตรมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและนโยบายการเกษตร ของประเทศตลอดระยะ 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา³

11) การขยายตัวของการผลิตแบบเชิงเดี่ยวและการถูกเอารัดเอาเปรียบในระบบเกษตร พันธะสัญญา ความล้มเหลวของเกษตรกรรายย่อยผลักดันให้เกษตรกรที่มีวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพที่ เป็นอิสระกลายเป็นเกษตรกรและแรงงานในระบบเกษตรพันธะสัญญาภายใต้การควบคุมของบริษัท

² รพีจันทร์ ฐริสัมบรรณ (2554)ระบบการกระจายอาหาร: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา และวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ (2554) บทบาทของบรรษัท เกษตรและอาหารกับการเปลี่ยนแปลงชนบทและสังคมไทย

³ ไพสิฐ พาณิชย์กุล และ กฤษณ์เพชร โสมณวัตร (2554) สถานการณ์ความไม่เป็นธรรมภายใต้โครงสร้างระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การเกษตรและอาหาร คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เกษตรและอาหารขนาดใหญ่ ถึงแม้จำนวนเกษตรกรในระบบพันธะสัญญา จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อปี 2552 มีประมาณ 160,000 ราย⁴

12) นโยบายของพรรคการเมืองใหญ่ที่เข้ามาบริหารประเทศนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมามีแนวโน้มให้ความสำคัญต่่อนโยบายแบบประชานิยมมากขึ้น โดยในภาคการเกษตรนั้นมีการใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อประกันราคาสินค้าการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รับจำนำ และประกันรายได้ เป็นต้น นโยบายดังกล่าวมีผลในการจูงใจต่อการลงคะแนนเสียงทางการเมืองของเกษตรกรในการเลือกตั้งระดับประเทศ แต่กลับมีผลน้อยมากต่อการปรับโครงสร้างทางการเกษตรให้มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนมากขึ้น

3.4 ด้านอุตสาหกรรม

3.4.1 จุดแข็ง

1) ข้อมูลจากอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา พบว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางพัฒนาอุตสาหกรรมหลายประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อาหารสัตว์ เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิกส์ และชิ้นส่วนยานยนต์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ให้เกิดการขยายตัวในจังหวัดนครราชสีมาได้ต่อไป

2) ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เขต 2 จังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจัดให้จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเขต 3 จึงได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสามารถชักจูงใจให้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ ย้ายฐานการผลิตมาสู่จังหวัดนครราชสีมาได้มากขึ้น

3) จังหวัดนครราชสีมามีโอกาสในการเป็นพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมจากภาคกลาง และภาคตะวันออก ด้วยการเป็นพื้นที่สำหรับเชื่อมโยงการผลิตภายในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือและใกล้เคียง กับฐานการผลิตหลักของประเทศ

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งจังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพในการพัฒนาให้ป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรของภูมิภาคอินโดจีนได้ เพราะมีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่ดี ทำให้สามารถนำวัตถุดิบและทรัพยากรจากประเทศเพื่อนบ้านมาใช้เพื่อแปรรูปสินค้าทางการเกษตรได้อย่างไม่ยากนัก

5) จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรม และมีการขยายเขตอุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ทำให้บริษัทเอกชนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ได้ย้าย

⁴ อย่างไรก็ตามเครือข่ายองค์กรที่ทำงานด้านแรงงานนอกระบบ และนักวิชาการของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ประมาณการว่า มีเกษตรกรในระบบดังกล่าวประมาณ 300,000 – 500,000 ราย

ฐานการผลิตเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาจำนวนมาก ทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ และเงินหมุนเวียนภายในระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมาโดยไม่ขาดสภาพคล่อง

6) ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมยานยนต์ ที่สามารถเชื่อมโยงกับย่านอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และสามารถเชื่อมโยงโดยตรงไปยังพื้นที่เศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) เพื่อเชื่อมโยงต่อไปยัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และประเทศเวียดนาม ซึ่งจะเป็นตลาดที่กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมยานยนต์ในอนาคต และอุตสาหกรรมสิ่งทอและด้านการค้าการบริการ มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการรวบรวมและกระจายสินค้าที่เชื่อมโยงกับภาคมหานครและภาคตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระดับโลก สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ

7) มีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรที่มีเงินลงทุน 12,000 ล้านบาท และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ที่มีเงินลงทุน 19,000 ล้านบาท

8) สถานประกอบการทางด้านอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคอินโดจีน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมน้อย

9) จังหวัดนครราชสีมา มีโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับการเกษตรจำนวนมาก และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งมีวัตถุดิบทางการเกษตรในพื้นที่ ที่มาจากจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้านด้วย

10) ภาคการผลิตมีการริเริ่มเพื่อร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตและการเตรียมบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในอนาคต

3.4.2 จุดอ่อน

1) แรงงานในภาคอุตสาหกรรมขาดแคลน เนื่องจากคนย้ายเทไปในการให้บริการ และมีทัศนคติต่อการเลือกงานสูงขึ้น ต้องจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทดแทน

2) การวางผังเมืองแบบใหม่มีการจำกัดพื้นที่อุตสาหกรรม ทำให้ไม่สามารถขยายตัวสถานประกอบการและโรงงานได้

3) ภาคการผลิตขาดปัจจัยด้านอุตสาหกรรมสนับสนุน โดยขาดอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และขาดด้านการรวบรวมองค์ความรู้ การสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า

3.4.3 โอกาส

1) การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จะก่อให้เกิดการไหลเวียนของแรงงาน เงินทุน และปัจจัยการผลิตระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน นำมาซึ่งบริบทการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการค้าและการลงทุน โดยการย้ายฐานการผลิต หรือเอาวัตถุดิบจากแหล่งที่มีต้นทุนถูกกว่า

2) โครงการอาหารสำเร็จรูปพร้อมรับประทาน (Food valley) ที่จะเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและเกษตรแปรรูปอาหาร พร้อมทั้งการผลิตสินค้าและโรงงานต้นแบบของประเทศ

ไทย และภูมิภาคอาเซียน ที่สามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นโอกาสในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม และชีวเทคโนโลยีที่เป็นทุนเดิมของจังหวัดนครราชสีมา

3) การพัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทั้งทางรถไฟและทางรถยนต์ของรัฐบาลที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเครือข่ายจังหวัดต่าง ๆ จะเป็นโอกาสในการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมได้มากขึ้น

4) พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช 2535 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักร

5) นโยบายการรณรงค์เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสีเขียวที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.4.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

1) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาจนำมาซึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในบางส่วนที่เป็นแรงงานผิดกฎหมาย มีคุณภาพชีวิตต่ำ ก่อให้เกิดโรคระบาด และปัญหาอาชญากรรมตามมา

2) การเปิดการค้าเสรี ที่ทำให้สินค้าอุตสาหกรรมของประเทศอื่น ๆ กระจายเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อระบบอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศ และพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

3) การขยายฐานการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมามากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดเล็กในพื้นที่เสียเปรียบมากขึ้น

4) ผู้ที่เป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นฐานการผลิตโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ลงทุนจากภายนอกมากกว่าคนในจังหวัดนครราชสีมา จึงทำให้ยากต่อการควบคุมและกำกับดูแล

5) ระเบียบกฎหมายผังเมืองที่มีการกำหนดพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่

6) นโยบายการขึ้นอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำของรัฐบาล ซึ่งหากขาดการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของแรงงานในอัตราที่เท่าเทียมกันจะทำให้เกิดภาวะสินค้าแพงและไร้คุณภาพ

7) การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจเสรีอาเซียนจะมีการแข่งขันด้านแรงงานขาดทักษะ (Unskilled) ราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่ประเทศไทยเสียเปรียบจากการมีแรงงานขาดทักษะในอัตราค่าจ้างที่สูงกว่า

3.5 ด้านพานิชยกรรม

3.5.1 จุดแข็ง

- 1) ข้อมูลจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าจังหวัดนครราชสีมา มีสถานที่พัก เช่น โรงแรม และเกสต์เฮาส์หลายแห่งซึ่งเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา การจัดการประชุมสัมมนา และพิธีการต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดงานระดับชาติและนานาชาติด้วย
- 2) จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางทางการค้าและพานิช ที่มีตลาดค้าส่งทั้งด้านการเกษตร เสื้อผ้า และอื่น ๆ
- 3) จังหวัดนครราชสีมา มีสาขาธนาคารพาณิชย์จำนวนมากกว่า 168 แห่ง และกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ในระดับอำเภอ
- 4) จังหวัดนครราชสีมา มีสถานประกอบการ จำนวน 62,125 แห่ง ก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 366,000 คน โดยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านการขายปลีก ยกเว้น ด้านยานยนต์และรถจักรยานยนต์
- 5) ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เขต 2 จังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าได้อนุมัติให้มีการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้นจำนวน 63 โครงการ มีมูลค่าเงินลงทุน จำนวน 47,773 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งแรงงานไทยและต่างประเทศจำนวน 15,091 คน

3.5.2 จุดอ่อน

- 1) จังหวัดนครราชสีมาขาดการประสานและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นๆในภูมิภาคเดียวกันและใกล้เคียง รวมทั้งกลุ่มประเทศ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อีกทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวยังไม่เกิดการตื่นตัวมากนัก ผลดังกล่าว ทำให้สูญเสียโอกาสการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในจังหวัดนครราชสีมา
- 2) จังหวัดนครราชสีมาขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถขยายตัวได้อย่างก้าวกระโดด
- 3) การท่องเที่ยวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงสูงได้ และผลประเมินการท่องเที่ยวมีข้อตำหนิเกี่ยวกับความไม่สะอาด ความไม่ซื่อสัตย์ของการให้บริการ และความไม่สะดวกสบายของบริการขนส่งภายในจังหวัด
- 4) การท่องเที่ยวยังไม่พัฒนาศักยภาพได้เต็มรูปแบบ เพราะขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ และกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง จึงยังไม่เป็นที่รู้จักต่อชาวต่างชาติที่เป็นเป้าหมายการประชาสัมพันธ์และการสร้างรายได้

3.5.3 โอกาส

- 1) ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่ภูมิภาคอินโดจีนและนโยบายเปิดตลาดการค้าเสรี ในฐานะที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นประตูสู่อีสาน ทำให้สามารถพัฒนา ทั้งด้านการค้า และการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
- 2) รัฐสนับสนุนการยกระดับผลผลิตสู่มาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หรือ Good Agriculture Practices (GAP) ทำให้ส่งขายต่อห้างสรรพสินค้าชั้นนำในราคาสูงได้
- 3) ยุทธศาสตร์ของกรมการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานด้านบริการ ความปลอดภัยและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เพิ่มขึ้น
- 4) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรม ขอมจากปราสาทหินพิมายของจังหวัดสุรินทร์ในประเทศกัมพูชา
- 5) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ประเทศไทย
- 6) การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกในลักษณะหลายศูนย์กลาง ทั้งในภูมิภาคเอเชีย และพื้นที่อื่น ที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

3.5.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

- 1) จังหวัดนครราชสีมาเผชิญกับปัญหาข้อจำกัดทางงบประมาณของรัฐ ที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้า และการตลาดในต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถขยายตลาดไปยังต่างประเทศได้มากเท่าที่ควร
- 2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าจังหวัดนครราชสีมาเผชิญกับปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมายของภาครัฐที่ยังไม่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะข้อกำหนดด้านการส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันสำปะหลัง และการคิดอัตราภาษีแอลกอฮอล์ในอัตราภาษีสุรา เป็นต้น อีกทั้งยังเผชิญกับปัญหาการกีดกันทางการค้าของต่างประเทศ ด้วยการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรฐานสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของการส่งออกสินค้าของจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะสินค้าเกษตรแปรรูป
- 3) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวขาดการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงเครือข่าย การท่องเที่ยวระหว่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) การเปลี่ยนแปลงกฎ กติกาทางการค้า และการพาณิชย์กรรมของภูมิภาคและของโลกที่มีส่งผลให้นักลงทุนต้องมีการปรับตัวมากขึ้น
- 5) การค้ารูปแบบใหม่เข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น เช่น การค้าออนไลน์ และอื่น ๆ

3.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.6.1 จุดแข็ง

1) จังหวัดนครราชสีมา มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเพราะตั้งอยู่ระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และ ภาคตะวันออก ซึ่งถือว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการเป็นประตูสู่การลงทุน และการส่งเสริมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางของการขนส่งมวลชนและการขนส่งเชิงพาณิชย์ เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้จังหวัดนครราชสีมา ยังกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Gate Way) และเป็นประตูสู่ท่าเรือน้ำลึก ด้านชายฝั่งตะวันออกที่ใกล้ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความพร้อมที่จะเป็นประตูสู่นานาชาติ

2) จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางคมนาคมที่ดี โดยเฉพาะเส้นทางถนนสาธารณะ ทำให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาเส้นทางเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อันนำมาซึ่งการทำการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้อย่างสะดวก และสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้

3) ด้านระบบคมนาคมขนส่ง การเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการรวบรวมและการกระจายสินค้า ในสองระดับ คือ ระดับภายในประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำหน้าที่เป็นจุดรวบรวมสินค้าจากภายในภาค จัดการเรื่องบรรจุกักตุนใหม่ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และการกระจายต่อไปยังภาคอื่นๆ และในทางกลับกันสำหรับสินค้าจากภาคอื่นๆ เข้าสู่จังหวัดและส่วนกลาง ก็จะเป็นการรวบรวมสินค้าแล้วจัดการหีบห่อและบรรจุกักตุนให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าภายในภาค และการกระจายออกไปยังพื้นที่เป้าหมายต่อไป และมีโอกาสเชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชาที่ช่องจอมต่อไป การเป็นศูนย์กลางทั้งสองระดับต้องการระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพและประหยัด จึงต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ด้านโลจิสติกส์ ห่วงโซ่อุปทาน(Supply Chain) และห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ของสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงและประสิทธิภาพของการคมนาคมขนส่งหลากหลายประเภท ที่จะเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัดและอนุภูมิภาคต่อไป

4) จังหวัดนครราชสีมา มีสถานีขนส่งมวลชนที่มีรถโดยสารเชื่อมกับจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศลาว และสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้

5) มีสถานีขยายสัญญาณ วิทยุโทรทัศน์อยู่ในพื้นที่ครบทุกช่อง รวมทั้งมีสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น และสถานีวิทยุชุมชนจำนวนมากกว่า 100 สถานี

3.6.2 จุดอ่อน

1) จังหวัดนครราชสีมา ยังไม่มีระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ที่ดีพอ ทำให้สูญเสียโอกาสด้านการตลาดอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นด้วย

2) จังหวัดนครราชสีมาขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ไม่สามารถเพาะปลูกทางการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้การพัฒนาพื้นที่ชลประทานอยู่ในลักษณะการจัดการปริมาณน้ำในช่วงฤดูฝนเท่านั้น

3) จังหวัดนครราชสีมามีเส้นทางสายหลักสำหรับการขนส่งสินค้าออกไปต่างประเทศเพียงเส้นทางเดียว คือการใช้นิตินภาพผ่านตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา ไปสู่ท่าเรือชายฝั่งน้ำลึกฝั่งภาคตะวันออก ทั้งนี้พื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปในตอนในของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องขนส่งโดยอ้อมผ่านตัวจังหวัดนครราชสีมา

4) จังหวัดนครราชสีมาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่สามารถใช้เชื่อมโยงกับต่างประเทศ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังขาดการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

5) จากข้อมูลพื้นฐาน 32 อำเภอ พบว่าทุกอำเภอยังขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง การพัฒนาพื้นที่ชลประทานอยู่ในลักษณะการจัดการปริมาณน้ำในฤดูฝนเท่านั้น ส่วนฤดูแล้งไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ นอกจากนี้ขนาดของแหล่งน้ำในชุมชนไม่เพียงพอต่อภาคการผลิต

6) เส้นทางคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ยังไม่พร้อม ขาดการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต ศูนย์และรวบรวมกระจายสินค้า รวมถึงปัญหาการระเบียบและเอกสารที่ทำให้การดำเนินการขนส่งเป็นไปด้วยความล่าช้า

7) ระบบขนส่งมวลชนในระดับจังหวัดยังมีไม่เพียงพอ และขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้เสี่ยงกับการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน

3.6.3 โอกาส

1) นโยบายการสร้างทางรถไฟความเร็วสูง และการพัฒนารถไฟรางคู่ เพื่อประหยัดต้นทุนโลจิสติกส์และสามารถขยายตลาดสู่ทั่วภูมิภาค

2) รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาระบบโครงข่ายการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น เช่น การพัฒนาระบบรถไฟเชื่อมกับภูมิภาคอาเซียน

3) รัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งจากภาคกลางสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านจังหวัดนครราชสีมา

4) การขยายการให้บริการจากหน่วยงานการสื่อสาร เช่น บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) (TOT) และ บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) (TT&T) มีการขยายบริการมากขึ้น และมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัย ทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาในการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

3.6.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

1) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกตามเมืองและด่านชายแดนยังไม่เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจุบันมีเส้นทางหลักสำหรับขนส่งสินค้าออกต่างประเทศได้เพียงเส้นทางเดียว โดยใช้ถนนมิตรภาพผ่านนครราชสีมาไปสู่ท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเลตะวันออก พื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปตอนในของภาคต้องขนส่งอ้อมผ่านจังหวัด

2) เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารไม่สามารถควบคุมได้ มีผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมของความเป็นไทย เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่พึงประสงค์

3) ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology –ICT) ขาดการควบคุมดูแล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ไม่ดีของเด็ก เนื่องจากขาดการควบคุมดูแลร้านอินเทอร์เน็ต สถานบันเทิง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าไปมั่วสุม เล่นเกม หรือท่องอินเทอร์เน็ต และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3.7 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.7.1 จุดแข็ง

1) ข้อมูลจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา รายงานว่าจังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นมรดกโลก คืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และ แหล่งท่องเที่ยวที่มีอากาศบริสุทธิ์อันดับ 7 ของโลก คืออำเภอวังน้ำเขียว จึงสามารถดึงดูดใจให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาดำเนินกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ได้ง่ายขึ้น

2) นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และโบราณคดี และศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดหลายแห่ง

3) จังหวัดนครราชสีมา มีสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศเหมาะสม อีกทั้งยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ และพื้นที่ชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาให้กลายเป็นครัวของประเทศ และของโลกได้

4) จังหวัดนครราชสีมา มีทรัพยากรป่าไม้ อันเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารที่สำคัญที่มีผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค รวมทั้งเพื่อทำการเกษตรกรรม ทั้งนี้ลุ่มน้ำธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ลุ่มน้ำลำตะคอง ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำลำพาส ลุ่มน้ำลำจักราช ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ลุ่มน้ำลำสะเทอด และลุ่มน้ำชี เป็นต้น

5) จังหวัดนครราชสีมา มีทรัพยากรจำพวกแร่ในพื้นที่จำนวนมาก เช่น เหล็กหิน และโปแตส ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประกอบการอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็กอุตสาหกรรม และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

6) พื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครราชสีมา มีอากาศเย็นสามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้ เช่น ลำไยฝรั่งน้ำเขียว และลำไยปากช่อง จึงสามารถสร้างตลาดสินค้ารูปแบบใหม่ อีกทั้งยังสามารถชักจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้อย่างต่อเนื่อง

7) ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญและต้องการร่วมมือเพื่อบริหารจัดการและจัดสรรทรัพยากรแหล่งน้ำ

8) มีป่าชุมชนที่ดูแลโดยประชาชนในอำเภอต่าง ๆ ที่ได้มีการขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้ อยู่ในจังหวัดนครราชสีมามากถึง 183 แห่ง

9) สภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร อุตสาหกรรม ส่งผลต่อการมีรายได้ของประชาชนในพื้นที่ และมีผลต่อเนื่องในการสนับสนุนทางการจัดการศึกษา

3.7.2 จุดอ่อน

1) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครราชสีมาเริ่มเสื่อมโทรมลง โดยเฉพาะการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ซึ่งได้กลายเป็นสนามกอล์ฟ และรีสอร์ททำให้พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาน้ำท่วม เพราะขาดแหล่งซึมซับน้ำที่เพียงพอ

2) คุณภาพของน้ำผิวดิน ยังต่ำ มีค่าความสกปรก มากขึ้น สภาพอากาศแห้งแล้งและฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน เนื่องจากขาดระบบป้องกันและดูแลการปล่อยสารเคมีและฝุ่นละออง ทำให้เกิดปัญหาหมอกพิษทางอากาศ นอกจากนี้ ยังเผชิญกับปัญหาหมอกพิษจากหมอกควัน ขยะกลืนเหม็น และน้ำเสียจากชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จำนวนมาก

3) จังหวัดนครราชสีมา มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินผิดประเภท ไม่สอดคล้องกับสมรรถนะของดิน เช่น การปรับพื้นที่ในบริเวณที่ดอนเพื่อทำนา หรือการปลูกพืช ใน แหล่งดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

4) จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ดินเค็มจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งพื้นที่ดินเค็มดังกล่าว จะเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นดินทราย ดินตื้น รวมทั้ง มีปัญหาด้านการดูดซับน้ำและ แร่ธาตุ ซึ่งผลดังกล่าวจะทำให้การทำการเกษตรในพื้นที่ดินเค็มไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

5) ประสบปัญหาหมอกภาวะของเสียจากภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาชน โดยส่วนที่ได้รับผลกระทบจากมลภาวะ สูงสุดคือพื้นที่แถบลุ่มน้ำ คู คลองในเมือง

3.7.3 โอกาส

- 1) กระแสการลดโลกร้อน ที่มีการรณรงค์กันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับโลก
- 2) กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่เป็นโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่
- 3) การมีกฎหมายป่าชุมชน ที่ทำให้ประชาชนสามารถลุกขึ้นมาดูแล บริหารจัดการพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้ชุมชน และใช้ประโยชน์จากป่าด้วย

3.7.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา จังหวัดนครราชสีมาเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลดังกล่าวทำให้ความเชื่อมั่นต่อจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะด้านระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา ลดลงไป นักลงทุนต่างวิเคราะห์และศึกษาความเป็นไปได้อย่างมากในการเข้ามาลงทุนประกอบกิจการในจังหวัดนครราชสีมา เพราะเกรงว่าธุรกิจของตนเองจะได้รับผลกระทบ จากปัญหาน้ำท่วมดังกล่าวข้างต้น

3.8 ด้านการเมือง

3.8.1 จุดแข็ง

- 1) มีเครือข่ายและภาคีภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีหลากหลายกลุ่ม
- 2) มีกลุ่มการเมืองภาคประชาชนจำนวนมาก กระจายอยู่ในระดับอำเภอในหลายพื้นที่ เช่น สภากองักกรชุมชนตำบล และกลุ่มอื่น ๆ
- 3) มีกลุ่มนักวิชาการที่ให้ความสนใจต่อประเด็นการเมือง ต้องการเห็นการพัฒนากระบวนการทางการเมืองไปในทิศทางที่ดีและเหมาะสมจำนวนมาก
- 4) ทั้ง 32 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทำงานเพื่อแก้ปัญหาของประชาชน ได้อย่างใกล้ชิด

3.8.2 จุดอ่อน

- 1) นักการเมืองระดับท้องถิ่น ระดับประเทศในพื้นที่ยังไม่มีความเป็นเอกภาพในการทำงาน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 2) ประชาชนในระดับพื้นที่อำเภอยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจสิทธิ หน้าที่ และอำนาจของตนเอง ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย
- 3) ในกระบวนการเลือกตั้งที่ยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงจำนวนมากในทุกๆระดับ
- 4) การทำงานผู้บริหารท้องถิ่นในหลายพื้นที่ ทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลจำนวนมากไม่มีอิสระในการตัดสินใจในการทำงานพัฒนาพื้นที่ของตนเอง

- 5) กระบวนการทำงานพัฒนาของนักการเมืองทุกระดับเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาคนในชุมชนและสังคม
- 6) การบริหารจัดการท้องถิ่นในทุกระดับยังมีการบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส ประชาชนเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารของท้องถิ่น

3.8.3 โอกาส

- 1) นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนในระดับรากหญ้ามีความตื่นตัวในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมากขึ้น
- 2) มืองค์กรภาคเอกชน เช่น เครือข่ายหอการค้าทั่วประเทศ ทำงานเพื่อนำไปสู่กระบวนการต่อต้านคอร์รัปชันในทุกระดับ
- 3) มืองค์กรของรัฐที่มีเงินงบประมาณสนับสนุนที่เป็นกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า
- 4) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พุทธศักราช 2540 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าไปทำงานติดตามกระบวนการทำงานของผู้บริหารในทุกระดับได้ ประชาชนมีสิทธิในการทราบข้อมูลข่าวสารและมีสิทธิในการขอคู่มือข้อมูลข่าวสารของทางราชการ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนา ที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารได้
- 5) มีการจัดสัมมนาทางวิชาการ การทำงานวิจัยจำนวนมาก เกิดศูนย์การปกครองท้องถิ่นขึ้นตามมหาวิทยาลัยต่างๆ มากมาย มีการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นแทบทุกมหาวิทยาลัยในประเทศ เกิดสถาบันทางวิชาการและวิจัย (ระดับชาติ) ที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (สพม.) สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น
- 6) มีการสนับสนุนและจัดตั้งกลุ่มประชาสังคมขึ้นจำนวนมาก รวมทั้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
- 7) เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าของโลกยุคปัจจุบันจะมีส่วนสนับสนุนให้ประชาชนชาวไทยสามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และบอกเล่าความต้องการของตนเองต่อสาธารณะและผู้เกี่ยวข้องได้สะดวกรวดเร็วกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก
- 8) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 ได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น (4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมาย

จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (5) ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรฐานนี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

9) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พุทธศักราช 2551 ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ จึงกำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมืองส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง โดยส่งเสริมภาคประชาสังคม และการเมืองภาคพลเมือง

3.8.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

- 1) กระแสการยอมรับว่ากระบวนการคอร์ปชั่นเป็นเรื่องปกติของประชาชน เช่นยอมรับการคอร์ปชั่นได้หากว่าตนเองได้ประโยชน์ด้วย
- 2) การเมืองในทุกระดับมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการสานต่อนโยบาย เนื่องจากนโยบายการทำงานเปลี่ยนไปตามผู้บริหารที่เข้ามาทำงาน
- 3) ความขัดแย้งของการเมืองระดับประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานพัฒนาของท้องถิ่น
- 4) การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นยังไม่เป็นการกระจายอำนาจที่แท้จริง
- 5) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างชนชั้นและระหว่างเมืองต่างๆ การแพร่ระบาดของ การทุจริตคอร์รัปชั่น การบริหารระดับชาติที่ไร้ประสิทธิภาพ และที่สำคัญได้แปรเปลี่ยนประชาชน ชุมชนท้องถิ่น ที่เคยรับผิดชอบต่อบ้านเมืองให้กลายเป็นผู้คอยรับบริการจากรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ความรู้สึกเป็นเจ้าของบ้านเมืองได้ลดน้อยถอยลง

3.9 ด้านการจัดการภาครัฐการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

3.9.1 จุดแข็ง

- 1) จังหวัดนครราชสีมาเมืองศักราชปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานส่วนราชการระดับภูมิภาคกระจายอยู่ในระดับอำเภอทั้ง 32 อำเภอ

2) จากข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอพบว่าประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่

3) มีท้องถิ่นที่ดี ๆ และส่วนราชการระดับภูมิภาคในจังหวัดนครราชสีมาที่ทำงานด้วยความมุ่งมั่น อีกจำนวนมาก ก็เช่นเดียวกัน มีชุมชนที่ดีจำนวนมาก ที่สามารถพึ่งตนเองได้ในการทำงานในบางเรื่องบางประเด็น โดยการหางบประมาณจากส่วนอื่น ๆ มาทำงานในระดับพื้นที่ของตนเองได้ เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

3.9.2 จุดอ่อน

1) ขาดการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ในการทำงานระดับพื้นที่ตำบล และอำเภอ

2) ประชาชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการทำงานและไม่รู้สึกว่าคุณเองมีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการงบประมาณท้องถิ่น และการพัฒนาท้องถิ่น

3) จากการศึกษาในท้องถิ่นพบว่า มีทรัพยากรบุคคลที่มีพร้อมจำนวนน้อยลงที่จะ เป็นกำลังหลักของการทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น และกลุ่มผู้นำเหล่านี้อาจมีข้อจำกัดในการคิดเชิงการพัฒนาพื้นที่ หากได้รับการอบรมฝึกฝน และได้รับการสนับสนุนทางความคิดจากนักวิชาการในเรื่องทักษะการเป็นผู้นำยุคใหม่ คนเหล่านี้จะพลิกกลับมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

3.9.3 โอกาส

1) กระแสการจัดการตนเองของท้องถิ่น ที่มีมากขึ้น ทำให้เป็นโอกาสของการปรับตัวของการทำงานของราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

2) การปฏิรูปการกระจายอำนาจเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของคณะทำงานปฏิรูปสำนักงานปฏิรูป โดยระบุให้คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปร่วมกับเครือข่ายสมัชชาปฏิรูปเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้จัดระบบการเงินการคลังเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินลงสู่พื้นที่ โดยมีชุมชนเป็นตัวตั้งอย่างแท้จริง และมีกลไกระบบงบประมาณที่เป็นอิสระ มีภาคประชาชนมากกว่าครึ่งหนึ่ง กำกับในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชุมชน

3) พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546 เพื่อให้หน่วยงานราชการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดี ที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีความโปร่งใสในการทำงาน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า มีการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน และมีการประเมินผลการดำเนินงาน มีการลด

ขั้นตอนการทำงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

3.9.4 อุปสรรคหรือข้อจำกัด

1) โครงสร้างอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางกับชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันยังมีความเหลื่อมล้ำไม่ได้คู่คี่ที่เหมาะสม เนื่องจากรัฐยังคงรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แม้รัฐบาลกลางจะสร้างการปกครองท้องถิ่นขึ้นก็ตาม แต่เป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระและพึ่งพาตนเองได้น้อยมาก ส่วนชุมชนถูกแปรสภาพให้กลายเป็นเครื่องมือของรัฐบาล ส่งผลให้ประชาชนในฐานะเจ้าของบ้านเมืองท้องถิ่นกลายเป็นเพียงผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้แทนไปบริหารบ้านเมืองแทนตน

2) การควบคุมอำนาจทางการเงินการคลังไว้ที่รัฐบาลกลาง โดยเฉพาะรูปแบบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐที่กำหนดให้กรมในสถานะหน่วยงานนิติบุคคลเป็นผู้จัดตั้งค่าของงบประมาณ ซึ่งมักเป็นความต้องการของผู้มีอำนาจมากกว่าความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่น ยังห่างไกลจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 35

3) เกิดปรากฏการณ์ที่รัฐบาลกลางพยายามควบคุมชุมชนท้องถิ่นผ่านการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ ทำให้ท้องถิ่นเกิดพฤติกรรมที่คอยพึ่งงบจากรัฐบาลกลางและไม่รับผิดชอบต่อการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งผลกระทบให้รัฐบาลกลางมากขึ้น จึงเกิดการแย่งงบประมาณลงพื้นที่ ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้

4) คนส่วนใหญ่ในสังคมยังให้ความสำคัญกับรัฐมาก มองว่ารัฐเป็นตัวหลักในการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยละเลยชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคมในพื้นที่ มองไม่เห็นความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นที่จะเข้ามาเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศและเปลี่ยนแปลงสังคม